

den tuin, teekenmateriaal en souvenirs van de reis op te nemen.

Met frisschen moed trokken we gesterkt en bekoeld het hooge struikgewas in, want: bosch leek 't uit de verte, van nabij bezien echter verdiende het overigens vrij dichte groen dien naam niet; de boomen gaan hier langzaam maar zeker den weg van alle hout uit den Achterhoek, dat wil zeggen, de Duitsche grens over; wie nog een paar hooge popels, eiken of beuken op zijn erf heeft, kan er zeker van zijn eerlang een Westfaalschen of Hannoverschen opkoper te zien verschijnen, die mooi geld biedt, en dan is de verleiding voor de meeste kleine boeren te sterk.

Gelukkig zijn er nog groote grondeigenaars, die te veel natuurliefhebbers zijn, om zonder noodzaak mooie boomen te verkoopen, anders was de heele streek al boomloos en één mager roggeveld.

Dat er al zoo veel weg is, onherroepelijk weg, is erg jammer, maar wij zijn nog blij met wat er over bleef en met het heesterachtig takkenbosch, dat uit vele oude stronken opschiet, vooral uit de popels; blij ook met de vele hazelaars en Geldersche rozen, die nu profiteeren van ongewoon veel licht en lucht.

Midden tusschen die zeer lange en smalle struikboschjes, waarin de voormalige lanen door 't kappen der hooge boomen zijn hervormd, liggen lage weiden; klein en vierkant of driehoekig met weinig gras, veel ratelaars, paardestaarten en valeriaan, en bezaaid met onze mooie veenorchideeën, de meeste met prachtig gevlekte bladeren en bijzonder fraaie bloemtrossen; sommige plekken zien er purper van.

Tot nu vonden onze tusschen het loof zoekende oogen weinig anders, dan wat wij al elders gezien hadden; maar een waar natuurvriend is best tevreden met zijn oude kennissen; zeldzaamheden zijn wel aardig, maar 't is 't eenige niet en wie er op uitgaat, ondervindt meest teleurstelling.

Telkens en telkens weer boeit een rijke varenflora het oog, al zijn het ook gewone wijfjes- of stekelvarens; hier staan we vol oprechte bewondering voor een heerlijken overvloed van dat fijn uitgesneden loof, dat als kant den voet der hazelaars garneert — daar in een windvrij hoekje zijn de varen-

bladeren aan de toppen bevallig omgekruld als struisvogelveren en tot regelmatige, meterhooge trechters samengevoegd.

Een wielewaal roept vlak bij ons, en zoo forto, dat wij er haast van schrikken:

„Wat moet *jij* daar!” Voor de grap fluiten wij zoo goed als wij 't kunnen zijn makkelijk orgeldeuntje

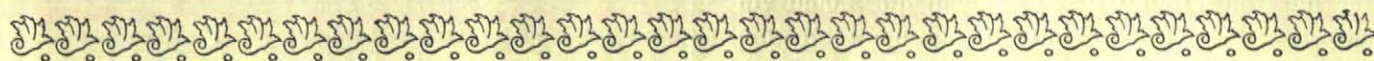
na, en 't moet wel goed zijn nagedaan, want de vogel staakt zijn vlucht en herhaalt met bekoorlijk alt-geluid zijn roep. Nu wordt het een wedstrijd, wij drieën fluiten om de beurt, de vogel slaat onophoudelijk door, hoe langer hoe driftiger, tot hij over zijn tong valt en van de wijs raakt. Daar zien wij zijn geel pakje in 't zonnetje blinken: een echte goudlijster, zooals de boeren hem noemen; hij merkt, dat hij bedot is en, met een vermakelijk schrikeffect in zijn stem, gaat hij er klapwiekend van door.

(Wordt vervolgd). *U. 213*

E. HEIMANS.

Op den Bentheimer straatweg bij Oldenzaal. (Niet ver van de Uitspanning „Het Zwaantje”). In 't verschiet het slot Bentheim op de rots.

Een zeldzame verschijning.

De Heer A. van Steijn, Intendant op het Loo, begin October op jacht zijnde, ontdekte in deze gemeente op de heide de zeer zeldzaam voorkomende „Gentiana Pneumonanthe met witte bloemen.” Mij

gewerd daarvan een exemplartaatje en ik oordeelde de vondst merkwaardig genoeg, om ze te vermelden. In de 50 jaar, dat ik de vaderlandsche heiden heb bezocht, heb ik haar nooit waargenomen en heb er

ook nooit van gehoord. In andere landen schijnt zij ook zeldzaam te zijn; althans alleen. Maar in Duitsche Flora's heb ik haar als „zeldzaam“ zien opgenomen. Zelf vond ik de plant met lichtpaarsche bloemen in 1873 aan den Zutphenschen weg alhier. In de Archieven der Ned. Botanische Vereeniging heb ik er geen melding van gemaakt gezien; waarom ik mij wendde tot den Conservator te Leiden, den „Heer Goethart.“ Deze schreef mij: Ziehier wat ik vind: 1e. „Gentiana Pneumonante, fl. albo, Assen, Leg: 10—20 Juli 1859. C. M. van der Sant Lacoste & W. F. R. Suringar. 2e. Gentiana Pneumonante, fl. albo, Assen. E. A. Forster, zonder Jaartal. 3e. Dezelfde plant (ex. herb: E. A. Forster) uit het Herb: Schuurman Stekhoven, waar op het etiket staat: ook gevonden bij Apeldoorn. J. S. S. 4e. Gentiana Pneumonante, fl. albo, Harderwijk. Augustus 1876. R. Bondam.

Uit dit alles blijkt, dat de plant feitelijk nog maar op drie plaatsen is gezien en na een groot aantal jaren opnieuw te Apeldoorn is teruggevonden. Den

lezers zij aanbevolen bij gelegenheid hun oogen eens de kost te geven en van hunne ontdekkingen te doen blijken. Ik heb alleen een bloem in ontwikkeling kunnen bestudeeren en vond er aan het ~~er aan~~ het volgende:

Kelkslippen in verhouding tot de kelkbuis, korter dan bij de blauwbloeiende type, hoogstens $\frac{1}{3}$ van de lengte der buis. Kroonbuis van binnen witachtig, over het midden der 5 slippen met lijnvormige groene stippels bezet, waardoor de eigenlijke buis groen-geel lijkt. De vlekjes zitten in het weefsel en de buis is doorschijnend, waardoor men ze zowel buiten als binnen ziet. De tusschenruimten der slippen zijn echter zuiver wit, zonder stippen. Mij werd medegedeeld, dat de goed ontwikkelde bloem geheel wit was en reeds op eenigen afstand zichtbaar. Pogingen, aangewend om nog eene zoodanige te bemachtigen, zijn door het vergevorderd jaargetij niet meer gelukt. Mijn hoop blijft op het volgend jaar gevestigd.

Apeldoorn.

H. J. KOK ANKERSMIT.

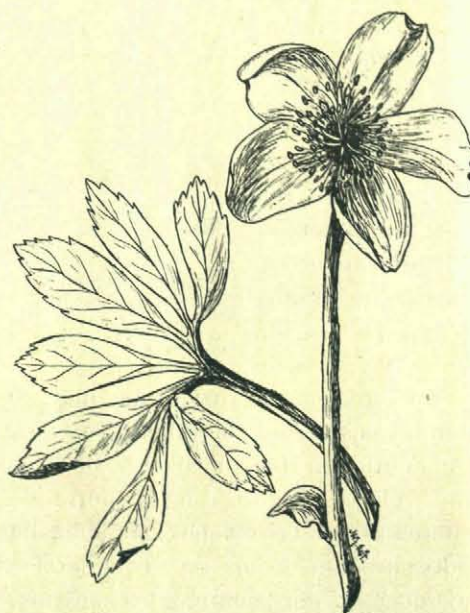

DE KERSTROOS.

Helleborus Niger L.

Als we een mooien herfst hebben, met veel zonnige dagen, dan is het of sommige bloemen maar geen afscheid kunnen nemen. Tusschen het gras zien we nog lang madeliefjes en paardebloemen; reigersbek en doove-netel doen, of 't nog zomer is, en in den tuin prijken de maandrozen soms tot in het eind van November met bloemen en knoppen. Maar komt de wintermaand, dan is het gewoonlijk spoedig met alle bloeien gedaan. De planten hebben hun winterslaap begonnen, hetzij dan boven of onder den grond. De kleine kruiden zijn als 't ware spoorloos verdwenen, boomen en struiken hebben hun bladerdos verloren; niets is er overgebleven van lente's heerlijkheid en zomers pracht. Herfstasters en Chrysanthemums, ze hielden het lang vol, doch eindelijk hebben de storm- en regenvlagen of, meer nog misschien, enkele nachtvorsten, ook haar het hoofd doen buigen; en de tuinen met haar aangekleede heesters, ingepakte rozen en met riet gedekte hyacinthen en tulpenbedden zien er al even kaal en dor uit als bosch en veld. De donkere dagen voor Kerstmis zijn aangebroken en het einde des jaars nadert met rassche schreden. En zie, juist in dezen tijd van korte dagen en lange nachten, van nevel en koude, als de geheele natuur schijnbaar rust, zien we in sommige tuinen een kleine plant ontluiken en, soms midden in de

sneeuw, haar groote, fraaie bloemen ontplooiën. De Duitschers hebben haar daarom den naam van Schneerose gegeven, wij noemen haar Kerstroos.

Kerstroos. Helleborus niger. (De bloem: natuurlijke grootte, het blad iets verkleind).

Eigenlijk geeft die naam wel wat aanleiding tot misverstand, want wie daarop afgaande, een roos verwacht te zien, zal zich eenigzins teleurgesteld